

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»**

Кафедра педагогіки та психології

**РОБОЧА ПРОГРАМА
освітнього компонента**

ОДФ 2.12 «Дитина в соціумі» з методикою

підготовки бакалаврів
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності 012 Дошкільна освіта
(код і найменування спеціальності)

2024 рік

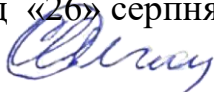
Робоча програма освітнього компонента ОДФ 2.12 «Дитина в соціумі» з методикою для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів для здобувачів вищої освіти III курсу.

Розробник: Бондаренко Н. Б., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «26» серпня 2024 року № 01

Зав. кафедри

(підпис)

Станіслав САПОЖНИКОВ, док. пед. наук, професор

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «28» серпня 2024 року

Завідувач навчально-методичного відділу

(підпис)

Інна ЗЕРКАЛЬ

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	
Мова викладання	українська	
Передумови вивчення навчальної дисципліни	ОДФ 2. 03 Педагогіка загальна ОДФ 2. 04 Педагогіка раннього дитинства ОДФ 2. 06 Психологія загальна ОДФ 2. 07 Психологія раннього дитинства ОДФ 2. 16 Теорія і методика музичного виховання	
Курс	III	III
Семестр / триместр	5	7-8
Загальний обсяг годин / кредитів	90/3	90/3
Кількість змістовних модулів	3	3
Годин на аудиторне вивчення	30	12
Годин на самостійне вивчення	60	78
Форма підсумкового контролю	іспит	іспит

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Дитина в соціумі» з методикою є теоретична та методична підготовка майбутніх фахівців до розвивальної та навчально-виховної роботи з дітьми дошкільного віку; уточнення, систематизація та поглиблення знань, умінь, навичок студентів у організації роботи з ознайомлення дошкільників з суспільним довкіллям.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- розкрити філософські, методологічні, психолого-педагогічні та природничі засади ознайомлення дітей з соціумом у закладі дошкільної освіти;
- ознайомити здобувачів освіти з метою, завданнями та змістом визначеними державним стандартом дошкільної освіти (БКДО), та чинними програмами дошкільної освіти за освітнім напрямом «Дитина в соціумі»;
- навчити майбутніх педагогів застосовувати форми, методи й прийоми ознайомлення з суспільним довкіллям дітей різних вікових груп закладів дошкільної освіти;
- сформувати уміння і навички планування різних видів роботи по ознайомленню з суспільним довкіллям: в різних вікових групах, дітей різних категорій, які проживають в різних соціальних умовах;

- ознайомити студентів з передовим педагогічним досвідом організації роботи по ознайомленню з суспільним довкіллям дітей дошкільного віку;
- сформувати знання, уміння й навички здійснювати контроль за результатами, організацією освітнього процесу по ознайомленню дітей з оточуючим соціумом.

Інтегральна компетентність ІК

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (КЗ)

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності КС

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

КС-14. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості

КС-15. Здатність до забезпечення індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей та потреб.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

Програмні результати навчання

ПР-1. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-5. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-6. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-7. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-08 Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

ПР-10 Знати принципи функціонування системи раннього втручання,

розуміти можливості опори на неї у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, дотримуючись професійно-етичних вимог до діяльності фахівця з раннього втручання.

ПР-11 Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.

ПР-15 Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПР-17 Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

ПР-21 Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

Після вивчення курсу «Дитина в соціумі» з методикою студенти повинні **знати**:

- теоретико-методологічні засади організації роботи по ознайомленню дітей з сучасним соціумом через ознайомлення суспільним довкіллям; методи дослідження за даною проблемою;

- завдання, засоби, форми і прийоми ознайомлення з суспільним довкіллям дітей раннього та дошкільного віку, що спрямоване на введення дитини в соціумом;

- особливості методики організації ознайомлення дошкільників з соціальним соціумом у процесі різних видів дитячої діяльності дітей;

- реалізацію педагогічних умов формування соціальної компетентності майбутніх школярів у просторі дитячої субкультури;

- про суспільство, Україну, її історичні витоки, духовну спадщину народу, його символи, обереги, традиції, звичаї, культуру; полінаціональний характер культур у багатонаціональній державі України;

- методи та прийоми роботи з дошкільниками з особливими освітніми проблемами по ознайомлення дітей з соціумом в умовах дошкільних закладах різних типів.

вміти:

– спілкуватись українською мовою у різноманітних ситуаціях навчально-мовленнєвої діяльності з усіма суб'єктами освітнього процесу (дітьми, батьками вихованців, педагогами ЗДО);

– орієнтуватись у нормативних документах і керуватись їхніми провідними положеннями у професійній діяльності, зокрема: Базовим компонентом дошкільної освіти, чинними програмами та навчально-методичними посібниками з соціального довкілля на різних етапах дошкільного періоду;

– створювати безпечне середовище закладу дошкільної освіти, формувати вміння спілкуватися дошкільникам з однолітками та дорослими;

– планувати різні види роботи по ознайомлення дітей з соціумом: у різних вікових групах, з дітьми різних категорій і за різних соціальних умов (обдаровані діти, діти з тимчасовими затримками мовленнєвого розвитку, з мовленнєвими вадами, або, які виховуються у дошкільних закладах різних типів;

– використовувати у практичній роботі традиційні і нетрадиційні форми, методи, сучасні інноваційні технології соціалізації дітей дошкільного віку;

– формувати готовність дітей до навчання у школі, досягати наступності в роботі закладів дошкільної освіти, школи та сім'ї.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Науково-методологічні засади курсу

«Дитина в соціумі» з методикою

Тема 1. Сутність, зміст та особливості методики ознайомлення дошкільників з суспільним довкіллям, як основи підготовки дитини до життя в соціумі

Мета та завдання курсу. Зміст Базового компонента дошкільної освіти (освітній напрям «Дитина в соціумі»); Чинні програми по ознайомленню дітей з соціальною дійсністю. Поняття про об'єкт, предмет ознайомлення дітей з соціумом. Соціальне довкілля, соціальне дійсність. Природне довкілля.

Література [Б 1, 2, 6, Д 1,2,3]

Тема 2. Методи і прийоми ознайомлення дітей дошкільного віку з предметним довкіллям

Характеристика методів ознайомлення дітей з навколишнім середовищем. Методи безпосереднього і дійового пізнання дітьми довкілля, їх значення у розвитку дитини. Спостереження, прогулянки, екскурсії, особливості їх проведення в різних вікових групах. Обстеження предметів, бесіди про них, використання ТЗН, усна народна творчість та інші.

Література [Б 1, 2, 4, 9; Д 1,2]

Тема 3. Методика проведення занять по ознайомленню дітей різних вікових груп з суспільним довкіллям

Класифікація занять по ознайомленню з соціумом. Сучасний стан наукових досліджень проблеми. Методика проведення різних видів занять, їх тематика, завдання, структура. Провідні методи навчання в різних вікових групах. Характеристика основних вимог до занять різних вікових груп.

Література [Б 1, 2, 7, 8; Д 1,2]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Теорія і методика ознайомлення дітей різних вікових груп з соціумом в різних видах діяльності

Тема 4. Значення та особливості спілкування дітей дошкільного віку з однолітками та дорослими в системі різних суспільних відносин

Сутність спілкування дітей дошкільного віку з однолітками. Роль спілкування дошкільника з дорослими у розвитку особистості дитини. Особливості та форми спілкування дітей дошкільного віку з однолітками, його вплив на засвоєння норм поведінки життя в соціумі. Причини виникнення конфліктних відносин у спілкуванні дошкільників, шляхи подолання конфліктних ситуацій.

Література [Б 1, 2, 5, 8; Д 1]

Тема 5. Формування основ патріотизму та громадянських почуттів у дітей різних вікових груп

Завдання типових програм («Дитина», «Дитина в дошкільні роки», «Впевнений старт», Українське дошкілля», «Соняшник», «Я-у Світі» та інші) з проблеми формування основ патріотизму та громадянських почуттів у дітей різних вікових груп. Ознайомлення з державними символами, формування уяви про рідний край, Батьківщину. Психолого-педагогічні основи методики роботи з дошкільниками.

Література [Б 1,7, 8]

Тема 6. Особливості економічного виховання та ознайомлення дітей з працею дорослих – як основа трудового виховання та майбутнього професійного самовизначення

Сутність економічного виховання дошкільників в умовах освітнього процесу дошкільного закладу. Мета та завдання з проблеми. Організація педагогічного процесу з економічного виховання дошкільників. Організація різних видів трудової діяльності. Форми та методи ознайомлення дітей дошкільного віку з працею дорослих, формування інтересу у них та дбайливого ставлення до результатів праці дорослих.

Література [Б 1, 6, 7, 9; Д 1, 8]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Дитина в соціальному довкіллі

Тема 7. Основи БЖД, методика проведення занять по ознайомленню дітей з правилами дорожнього руху та пожежної безпеки

Основи БЖД. Методика проведення занять по ознайомленню дітей з правилами дорожнього руху та пожежної безпеки. Формування у дітей ціннісного ставлення до здоров'я через прилучення до здорового способу життя. Методика проведення занять по ознайомленню дітей дошкільного віку з безпечною поведінкою на вулиці та по ознайомленню з правилами пожежної безпеки.

Література [Б 1, 6, 7, 8; Д 1, 2,4]

Тема 8. Роль сім'ї та закладу дошкільної освіти у становленні дитячої особистості, основи методики формування статево-рольової поведінки у дітей дошкільного віку та формування уявлень про сім'ю

Сімейне середовище та середовище дошкільного закладу у формуванні цінностей та норм поведінки у соціумі в процесі становлення дитячої особистості. Формування уявлень про різні соціальні ролі, норми взаємин між людьми. Шляхи формування у дітей дошкільного віку початкового рівня входження в соціум. Характеристика стилів сімейної соціалізації, формування уявлень про сім'ю.

Література [Б 1, 6, 7,9; Д 1, 13]

Тема 9. Педагогічне партнерство закладів дошкільної освіти, сім'ї та школи по ознайомленню дітей з соціальним довкіллям

Наукові основи проблеми наступності ЗДО, сім'ї та школи у період переходу від дошкільного до шкільного дитинства. Основні складники необхідності дотримання педагогічного партнерства різних соціальних інститутів в процесі ознайомлення дітей з соціумом. Формування соціального статусу школяра шляхом активізації інтересу та мотивації у дошкільників до шкільного навчання. Форми роботи та шляхи інтегрування зусиль закладу дошкільної освіти для створення умов забезпечення наступності підготовки дітей до школи.

Література [Б 1, 6, 7,8; Д 1,7, 15]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												Форма контролю
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Науково-методологічні засади курсу «Дитина в соціумі» з методикою													
Тема 1. Сутність, зміст та особливості методики ознайомлення дошкільників з суспільним довкіллям, як основи підготовки дитини до життя в соціумі	8	2				6	11	2				9	У, Д
Тема 2. Методи і прийоми ознайомлення дітей дошкільного віку з предметним довкіллям	10	2	2			6	11		2			9	ПК, Т
Тема 3. Методика проведення занять по ознайомленню дітей різних вікових груп з суспільним довкіллям	8	2				6	11	2				9	П, СХ/Т
Разом за змістовним модулем	26	6	2			18	33	4	2			27	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Теорія і методика ознайомлення дітей різних вікових груп з соціумом в різних видах діяльності													
Тема 4. Значення та особливості	12	2	2			8	10		2			8	У, П

спілкування дітей дошкільного віку з однолітками та дорослими в системі різних суспільних відносин													
Тема 5. Формування основ патріотизму та громадянських почуттів у дітей різних вікових груп	11	2	2			7	10	2				8	ПК, СХ/Т
Тема 6. Особливості економічного виховання та ознайомлення дітей з працею дорослих – як основа трудового виховання та майбутнього самовизначення	13	4	2			7	10	2				8	П, МКЗ
Разом за змістовним модулем	36	8	6			22	30	2	4			24	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Дитина в соціальному довіллі													
Тема 7. Основи БЖД, методика проведення занять по ознайомленню дітей з правилами дорожнього руху та пожежної безпеки	9	2				7	9					9	У, П, СХ/Т
Тема 8. Роль сім'ї та закладу дошкільної освіти у становленні дитячої	8	2				6	9					9	КР, МКЗ

особистості, основи методики формування статево-рольової поведінки у дітей дошкільного віку та формування уявлень про сім'ю													
Тема 9. Педагогічне партнерство закладів дошкільної освіти, сім'ї та школи по ознайомленню дітей з соціальним довкіллям	11	2	2			7	9						9
Разом за змістовним модулем	28	6	2			20	13						27
Усього годин	90	20	10			60	90	6	6				78

Форми контролю: усне опитування – У

контрольні роботи – КР

перевірка конспектів – ПК

тестування – Т

колоквіум – К

есе – Е

дайджест – Д

презентація – П

модельовання конспектів занять (показ) – МКЗ

складання схем/таблиць – СХ/Т

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Тема 1. Сутність, зміст та особливості методики ознайомлення дошкільників з суспільним довкіллям, як основи підготовки дитини до життя в соціумі	2	2	–

2	Тема 2. Методи і прийоми ознайомлення дітей дошкільного віку з предметним довкіллям	2	–	–
3	Тема 3. Методика проведення занять по ознайомленню дітей різних вікових груп з суспільним довкіллям	2	2	–
4	Тема 4. Значення та особливості спілкування дітей дошкільного віку з однолітками та дорослими в системі різних суспільних відносин	2		–
5	Тема 5. Формування основ патріотизму та громадянських почуттів у дітей різних вікових груп	2	2	–
6	Тема 6. Особливості економічного виховання та ознайомлення дітей з працею дорослих – як основа трудового виховання та майбутнього самовизначення	4	–	–
7	Тема 7. Основи БЖД, методика проведення занять по ознайомленню дітей з правилами дорожнього руху та пожежної безпеки	2	–	–
8	Тема 8. Роль сім'ї та закладу дошкільної освіти у становленні дитячої особистості, основи методики формування статево-рольової поведінки у дітей дошкільного віку та формування уявлень про сім'ю	2	–	–
9	Тема 9. Педагогічне партнерство закладів дошкільної освіти, сім'ї та школи по ознайомленню дітей з соціальним довкіллям	2	–	–
	Усього годин	20	6	–

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Засоби, методи та форми ознайомлення дітей дошкільного віку з соціальним довкіллям	2	2	2
2	Специфіка спілкування дітей дошкільного віку з однолітками та дорослими в різних соціальних умовах	2	2	2
3	Методика формування у дошкільників основ патріотизму в процесі ознайомлення з рідним краєм	2	–	2
4	Організація економічного виховання	2	2	

	дошкільників в умовах закладу дошкільної освіти та сім'ї			2
5	Умови педагогічного партнерства закладу дошкільної освіти, сім'ї і школи в процесі ознайомлення дошкільників суспільним довкіллям	2	–	2
	Усього годин	10	6	20

7. Теми семінарських занять (не передбачено)

8. Теми лабораторних занять (не передбачено)

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Наукові засади методики ознайомлення дітей з соціумом у закладі дошкільної освіти. Характеристика методів, прийомів ознайомлення дітей з предметним довкіллям	4	4	1
2	Становлення особистості дитини дошкільного віку у предметно-розвивальному середовищі з оточуючого соціуму.	5	5	1
3	Гра, як провідна діяльність дошкільників та використання її у вихованні у дошкільників відповідального ставлення до суспільного довкілля	5	4	1
4	Використання наочності, організація спостережень, екскурсій в процесі ознайомлення дітей дошкільного віку з оточуючим соціумом	4	5	1
5	Економічне виховання дітей дошкільного віку в умовах сім'ї та дошкільного закладу, як основа формування поваги до праці дорослих	4	4	1
6	Використання дидактичної гри як засобу ознайомлення дітей з суспільним довкіллям	3	6	1
7	Використання ТЗН та інших видів наочності при ознайомлення дошкільників з БЖД	4	5	1
8	Роль проектної діяльності у процесі ознайомлення дітей дошкільного віку з соціумом	4	6	1

9	Організація різних видів діяльності (образотворча, конструктивна, побутова) дошкільників в процесі ознайомлення з соціальними навичками	3	4	1
10	Значення та зміст екскурсій для поширення кругозору дітей дошкільного віку при ознайомленні з явищами суспільного довкілля	2	4	1
11	Методи ознайомлення дітей дошкільного віку з природою та соціальним довкіллям	4	5	1
12	Характеристика методів та прийомів ознайомлення дітей раннього віку з предметним світом та явищами навколишнього соціуму	4	4	1
13	Причина виникнення конфліктів в процесі спілкування дітей дошкільного віку та шляхи їх подолання	3	4	1
14	Національні свята та традиції як засіб ознайомлення дошкільників з соціальним довкіллям	4	6	1
15	Використання сайту ЗДО у налагодженні взаємодії з батьками в процесі ознайомлення дітей з соціумом	3	4	1
16	Особливості проведення морально-етичних бесід з дітьми дошкільного віку у формуванні навичок культури поведінки.	4	4	1
Усього годин		60	78	18

10. Методи навчання:

Загальні:

– **Словесні** методи навчання: евристична бесіда; акроматичне пояснення (індукція, дедукція, традукція), розповідь, лекція, інструктаж, робота з підручником.

– **Наочні** методи навчання: ілюстрування (схеми, таблиці), демонстрування, самостійне спостереження.

– **Практичні** методи навчання: моделювання занять, ігри, вправи, практичні й дослідні роботи.

– **Активні** методи навчання: сократівська бесіда, дискусія, кейс-стаді (метод ситуацій).

– **Методи інформаційно-телекомунікаційних технологій:** LMS (LearningManagementSystem) програмні додатки для адміністрування навчальних курсів в рамках дистанційного навчання (Classroom, Prometheus, Quizlet, Udemy, EdX, Coursera, Brainly, KhanAcademy, СК-12). WhatsApp, Viber, Telegram.

За характером пізнавальної діяльності:

– *пояснювально-ілюстративний* (інформаційно-рецептивний) метод: викладач організує сприймання та усвідомлення здобувачами освіти інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;

– *репродуктивний*: викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;

– *проблемного виконання*: викладач формулює проблему і вирішує її, студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення);

– *частково-пошуковий* (евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів);

– *дослідницький*: викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

Методи навчання відповідно до програмних результатів:

ПР-1, 5 – навчальна дискусія; робота в малих групах, «займи позицію»;

ПР-6, 15– лекція, навчальна дискусія, інструктаж; індивідуальні роботи, метод проєктів; «коло ідей», «акваріум», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», «навчаючись-учусь»; презентація;

ПР-7, 10 – лекція, проблемне навчання, портфоліо; робота в малих групах; демонстрація, презентація;

ПР-8, 11 – індивідуальні роботи, метод проєктів; «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», рольова гра, імітація, «ток-шоу»;

ПР-18, 21 – навчальна дискусія; робота в малих групах, «займи позицію»;

ПР-17, 20–лекція, проблемне навчання, портфоліо; робота в малих групах; демонстрація, презентація.

11. Методи контролю

- оцінка вирішення типових завдань;
- письмові контрольні роботи;
- усне опитування під час занять;
- оцінка презентацій, есе, дайджест по окремих темах дисципліни з використанням монографічної, періодичної, фахової літератури;
- оцінка моделювання занять;
- дистанційний контроль;
- іспит.

12. Розподіл балів, які отримують студенти. Іспит

Поточне оцінювання та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3				
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	40	100

Поточний контроль									
2	3	2	3	2	3	3	3	3	
Контроль самостійної роботи									
1	1	1	1	1	1	1	1	1	

13. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
83–89	B	добре	
75–82	C		
68–74	D	задовільно	
60–67	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ І ВМІНЬ:

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90–100	A

ставиться, якщо студент:

- ґрунтовно і повно відтворює вивчений матеріал;
- виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені;
- викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови.
- вміє застосовувати його для вирішення конкретних професійних завдань.

Оцінка «відмінно» виставляється студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни і професії, яку вони набувають, виявили творчі здібності і використовують їх при вивченні навчально-програмного матеріалу. Відмінному рівню відповідає правильна й вичерпна відповідь на поставлене питання, в якій студент показав усебічне системне знання програмного матеріалу; засвоєння основної та додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, вивчення яких передбачено програмами дисциплін; уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	83–89	B
	75–82	C

ставиться, якщо студент дає відповідь, що задовольняє тим же вимогам, що й оцінка «5», але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні.

Оцінка «дуже добре» (83–89 балів, B) – вище середнього рівня з кількома помилками – виставляється студентам, які повністю опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою. Оцінка «добре» виставляється студентам, які показують систематичний характер знань з дисципліни і вміють самостійно поповнювати свої знання протягом всього навчання;

Оцінка «добре» (75–82 бали, C) – виставляється студентам, які опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою; таким чином, робота студентами виконана, але з певною кількістю помилок.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	68–74	D
	60–67	E

ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але:

– відтворює матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні правил;

– не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів;

– відтворює матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні.

Оцінка «задовільно» (68–74 бали, D) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання непогано, але зі значною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою. Задовільному рівню відповідає у цілому правильна відповідь на поставлене запитання (завдання), якщо студент показав достатній рівень знань з основного програмного матеріалу, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарата, показав недостатні знання літературних джерел. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили на екзамені помилки при

виконанні екзаменаційних завдань, але під керівництвом викладача вони знаходять шляхи їх подолання.

Оцінка «достатньо» (60–67 балів, E) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35–59	FX
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	0–34	F

ставиться, якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу відповідно розділу, допускає у формулюванні правил помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал.

Форми поточного та підсумкового контролю успішності навчання

Форми поточного контролю: усне опитування, письмове опитування.

Форма підсумкового контролю: іспит.

15. Завдання для іспиту

Іспит з дисципліни включає:

- два теоретичних питання;
- практичного завдання;
- тестових завдань;
- суджень.

16. Питання до іспиту

1. Наукові засади ознайомлення дітей дошкільного віку з соціумом.
2. Завдання, методики ознайомлення дітей дошкільного віку з соціумом різних вікових групах.
3. Програмне забезпечення ознайомлення дітей з предметним довкіллям у закладі дошкільної освіти.
4. Становлення особистості дошкільника у предметно-розвивальному середовищі ЗДО.
5. Діяльнісний підхід до організації життєдіяльності дітей дошкільного віку в довкіллі.
6. Засоби ознайомлення дітей дошкільного віку з соціумом.
7. Форми ознайомлення дітей дошкільного віку з соціумом.
8. Картина як ефективний засіб ознайомлення дітей дошкільного віку з

соціумом.

9. Вимоги до організації і проведення занять із ознайомлення дітей дошкільного віку з соціумом.

10. Методи і прийоми ознайомлення дітей дошкільного віку із предметним довкіллям.

11. Організація спостережень дітей у предметному довкіллі.

12. Прогулянки та екскурсії в ознайомленні дітей дошкільного віку з соціумом.

13. Бесіда в ознайомленні дітей дошкільного віку з довкіллям.

14. Ознайомлення дітей дошкільного віку з соціумом засобами дидактичної гри.

15. Класифікація занять для ознайомлення дітей дошкільного віку з соціумом.

16. Методика проведення занять для ознайомлення дітей дошкільного віку з предметами та явищами, уточнення та закріплення знань про навколишнє: тематика, завдання, структура заняття.

17. Методика проведення занять для ознайомлення дітей дошкільного віку з якостями та властивостями предметів, порівняння, зіставлення їх якостей і ознак. Етапи ознайомлення дітей з якостями та властивостями матеріалів.

18. Методика формування навичок узагальнення, класифікації для засвоєння понять про загальні та суттєві ознаки дійсності. Вимоги до занять.

19. Структура занять для ознайомлення з родовими, видовими поняттями.

20. Система дидактичних ігор і вправ для формування навичок класифікації: а) у практичній діяльності; б) у мовленнєвій діяльності; в) у інтелектуальному розвитку.

21. Роль занять з ознайомлення з навколишнім у розвитку сенсорної і мовленнєвої культури дошкільника.

22. Психолого-педагогічні засади протипожежної роботи з дітьми дошкільного віку.

23. Правила пожежної безпеки і поведінки дошкільників під час пожежі.

24. Завдання та зміст роботи для ознайомлення дітей з пожежонебезпечними предметами і правилами пожежної безпеки в кожній віковій групі.

25. Методи та прийоми ознайомлення дітей з правилами пожежної безпеки: спеціальні заняття, робота в повсякденному житті та на заняттях з інших розділів програми, робота з батьками.

26. Причини дитячого дорожньо-транспортного травматизму і шляхи попередження його.

27. Тематичне спрямування роботи у закладі дошкільної освіти: дорога (вулиця), транспорт, пішохід, перехід, перехрестя, світлофор, сигнали регулювальника.

28. Зміст ознайомлення дітей дошкільного віку з правилами дорожнього руху.

29. Методи і прийоми ознайомлення дітей дошкільного віку з правилами дорожнього руху. Вимоги до добору і використання ілюстративного матеріалу.

Обладнання кутка і майданчика для ознайомлення дітей з правилами дорожнього руху.

30. Освітня робота з батьками щодо ознайомлення дітей дошкільного віку з правилами дорожнього руху.

31. Знайомство з предметами та явищами суспільного життя.

32. Змістове наповнення тематичного блоку «предмети і явища суспільного життя» для дітей дошкільного віку: сім'я, родина, праця дорослих, люди праці, Батьківщина, рідний край, суспільні явища і свята.

33. Система роботи щодо ознайомлення дітей з працею дорослих: формування загальних уявлень про різні сфери трудової діяльності, про основні професії, про основні процеси створення продукції, про взаємозв'язок праці людей різних професій.

34. Виховання основ економічної і екологічної культури дітей дошкільного віку у процесі ознайомлення з соціумом.

35. Зміст та завдання ознайомлення дітей різних вікових груп з працею дорослих і людьми праці на заняттях і у повсякденному житті.

36. Ознайомлення дітей дошкільного віку з рідним краєм і Батьківщиною.

37. Ознайомлення дітей дошкільного віку з національними символами України.

38. Особливості використання народознавчого матеріалу в роботі з ознайомлення дітей дошкільного віку з явищами суспільного життя.

39. Використання наочних засобів для педагогічної освіти батьків: куток для батьків, тематичні виставки, книжкові виставки, відкриті заняття. Планування спільної роботи з батьками щодо ознайомлення дошкільників з суспільним довкіллям.

40. Врахування принципів наступності, перспективності, концентричності у плануванні роботи ЗДО і початкової школи.

41. Методика використання оповідань і віршів на заняттях з ознайомлення дітей дошкільного віку з соціумом.

42. Інтегровані заняття для ознайомлення дітей дошкільного віку з суспільним довкіллям.

43. Комплексні заняття для ознайомлення дітей дошкільного віку з суспільним довкіллям.

44. Предметні заняття для ознайомлення дітей дошкільного віку з соціумом.

45. Індивідуальні заняття для ознайомлення дітей дошкільного віку з суспільним довкіллям.

46. Дитинство як педагогічна категорія.

47. Реалізація принципів гуманістичної педагогіки в ознайомленні дітей дошкільного віку з соціумом.

48. Багато векторність соціуму у свідомості дітей дошкільного віку.

49. Принципи взаємовідносин дітей і дорослих у сучасному освітньому просторі.

50. Стосунки з однолітками як чинник формування уявлень про соціальний і предметний світ.

51. Складіть план-конспект комплексного заняття для ознайомлення дітей дошкільного віку з суспільним довкіллям.
52. Складіть план-конспект інтегрованого заняття для ознайомлення дітей дошкільного віку з суспільним довкіллям.
53. Складіть план-конспект предметного заняття для ознайомлення дітей дошкільного віку з суспільним довкіллям.
54. Розробіть план-конспект бесіди для дітей старшого дошкільного віку за змістом сюжетної картини для ознайомлення з довкіллям (за вибором).
55. Розробіть план-конспект дидактичної гри на закріплення якостей, властивостей, ознак предметів для дітей молодшого дошкільного віку.
56. Розробіть план-конспект заняття для ознайомлення дітей дошкільного віку з якостями і властивостями паперу.
57. Розробіть план-конспект заняття для ознайомлення дітей дошкільного віку з явищами суспільного життя.
58. Складіть план-конспект дидактичної гри для ознайомлення дітей дошкільного віку з правилами пожежної безпеки.
59. Розробіть план-конспект заняття для ознайомлення дітей дошкільного віку з правилами пожежної безпеки.
60. Складіть план-конспект дидактичної гри для ознайомлення дітей дошкільного віку з правилами дорожнього руху.

17. Методичне забезпечення

- 1) робоча навчальна програма дисципліни;
- 2) залікові матеріали;
- 3) конспекти лекцій;
- 4) інформаційно-методичне забезпечення практичних занять;
- 5) інформаційно-методичне забезпечення самостійної роботи студентів.

18. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Підручник для ВНЗ. Київ. Видавничий Дім «Слово». 2010. 408 с. (не передавався).
2. Гавриш Н. Ознайомлюємося з дитячим садком під час проектної діяльності. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 8. 2024. С. 34-38
3. Гавриш Н. Соціально-ігрове проектування в дитячому садку: розставляємо акценти. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. Січень №1. 2024. С. 13-18

4. Гавриш Н., Рейпольська О. Соціалізація старшого дошкільного віку в умовах ДНЗ: монографія. Київ-Кропивницький. Вид-во Імекс – ЛТД. 2018. 280 с.

5. Дука Т. М. Ознайомлення дітей з природним довкіллям: навч.-метод. посіб. для студентів пед. вузів / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань. Візаві. 2020. 155 с.

6. Лисенко Н., Мацук Л., Лисенко О. Ознайомлення з природою та основи проєкологічної освіти дітей дошкільного віку / за заг. ред. Н. Лисенко. Київ: Слово. 2019. 334 с.

7. Максимова О. О. Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям: *навчальний посібник*. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 175 с.

8. Марчій-Дмитраш Т. М. Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2022. 80 с.

9. Як організувати освітній процес у змішану форматі: рекомендації МОН. *Практика управління дошкільним закладом*. Травень № 5. 2024. С.25-28.

Додаткова література

1. Бабичева Т. Мій рідний край, моя країна. Свято до Дня незалежності України для дітей старшої групи. *Дошкільне виховання*. № 7. 2021. С. 38–23.

2. Безсонова О. Стіни, стеля та підлога, що говорять: упроваджуємо технологію. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. №12. С.14-16.

3. Бобир В. Освітнє середовище дитячого садка: що врахувати під час самооцінювання. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. №12.

4. Бобир В. Як оцінити освітнє середовище дитячого садка. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. №12. С.7-13.

5. Бондаренко Н. Підготовка майбутніх педагогів до реалізації принципу наступності дошкільної і початкової освіти в контексті концепції «Нова українська школа». *Гуманізація навчально-виховного процесу: збірник наукових праць*. № 1 (99). 2020. С. 178-187.

6. Бурдукало М. Нові медіа – нові можливості. Імідж у соціальних мережах: на що важливо звернути увагу. *Дитячий садок. Управління*. 2020. №8(108). С.6-18.

7. Гаріпова С., Іскра О., Буркан О. Майбутнє без сміття: заняття для дітей старшої групи. *Дошкільне виховання*. № 6. 2021. С. 30–32.

8. Кіндрат І. Чотири поради, які допоможуть сформувати культуру академічної доброчесності в закладі. *Практика управління дошкільним закладом*. Листопад 2021. №11. С.7-11.

9. Ковляшенко В. Як за допомогою scum створити сучасне розвивальне середовище у партнерській взаємодії з батьками. *Практика управління дошкільним закладом*. 2021. №3. С.44-51.

10. Косенчук О. Дитина в соціумі: впроваджуємо ДКДО. *Дошкільне виховання*. № 4. 2021. С. 3–5.

11. Малишева Н. Як створити освітнє середовище, яке мотивує, активізує, зберігає та розвиває. *Практика управління дошкільним закладом*. № 1 (січень). 2021. С. 14-22.

12. Мельничук Л. Б. Методика ознайомлення дошкільників з соціальним довкіллям: навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету спеціальності 012 «Дошкільна освіта». Рівне. ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені акад. С. Дем'янчука». 2020. 92 с.

13. Освітній напрям «Дитина в соціумі»: витяг з Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція). *Дошкільне виховання*. № 4. 2021. С. 9–10.

14. Петренко І. Засоби врегулювання конфліктів. Дієві техніки. *Дитячий садок. Управління*. 2020. №8(108). С.22-29.

15. Положення про заклад дошкільної освіти / Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 2021 р. №86

16. Профстандарт вихователя: що треба знати вихователю методисту. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. №12. С.36-39

Інформаційні ресурси

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт

дошкільної освіти) нова редакція. URL: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2021/01/nakaz-33-bazovyy-komponent-doshk-osv.pdf>

2. Державний стандарт дошкільної освіти: основні положення URL: <https://ru.osvita.ua/school/reform/80932/>

3. Закон України «Про дошкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>

4. Імідж організації: поняття, формування, елементи, тактика, вплив URL: <https://bit.ly/3jFVB2a>

5. Концепція розвитку інклюзивної освіти [Електронний ресурс] // Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання: [Наказ МОН №912 від 01.10.10](#). URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/9189

6. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років: проект URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797>

7. Крутий К. Л. Проектування освітнього простору дошкільного навчального закладу як умова розвитку здібностей дитини. URL: http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp1/Krutij.pdf

8. Матеріали для ознайомлення з довідками дітей дошкільного віку <http://doshkilnyk.in.ua/>

9. Методична скарбничка вихователя. URL: http://shop.mcfr.ua/catalog/osvita/msv/?utm_source=pedrada.com.ua&utm_medium=refer&utm_campaign=about